

เหนือกว่ากระแส: สำรวจเงามืดและภัยคุกคามของปัญญาประดิษฐ์

Beyond the Trend: Exploring the Dark Side and Threats of Artificial Intelligence

วุฒิ วัชรอดมประเสริฐ

Vutti Watcharodomprasert

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Faculty of Business Administration, Thonburi University

vutti@trums.thonburi-u.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “เหนือกว่ากระแส: สำรวจเงามืดและภัยคุกคามของปัญญาประดิษฐ์” นี้ มุ่งวิเคราะห์อย่างเจาะลึกถึงแง่มุมด้านลบที่ซับซ้อนของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งมักถูกบดบังด้วยกระแสความมองโลกในแง่ดีที่แพร่หลายในปัจจุบัน แม้ว่า AI จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางถึงศักยภาพในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและสร้างประโยชน์มหาศาลในหลากหลายภาคส่วน แต่การตรวจสอบอย่างละเอียดกลับเผยให้เห็นถึงความท้าทายทางจริยธรรม สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงที่สำคัญยิ่ง บทความนี้เริ่มต้นด้วยการสำรวจประเด็นปัญหาในปัจจุบันของ AI ซึ่งรวมถึงอคติทางอัลกอริทึมที่ฝังรากอยู่ในชุดข้อมูลและกระบวนการตัดสินใจ ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติในด้านต่างๆ นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงความกังวลด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูลที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากและการปรากฏของภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบใหม่ ผลกระทบต่อตลาดแรงงานและการพลัดถิ่นของงานก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญ โดย AI มีศักยภาพในการแทนที่งานจำนวนมากและนำไปสู่การแบ่งขั้วของทักษะ ซึ่งอาจซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำทางสังคม ท้ายที่สุด บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางการบรรเทาผลกระทบและกลยุทธ์การกำกับดูแลที่จำเป็น โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนา AI ที่มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบ รวมถึงการใช้กรอบกฎหมายที่แข็งแกร่งและเป็นอิสระ เพื่อให้มั่นใจว่า AI จะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดของมนุษยชาติ ส่งเสริมศักดิ์ศรีความเท่าเทียมและความยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์, อคติทางอัลกอริทึม, ความเป็นส่วนตัว, การกำกับดูแล, ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

Abstract

This academic article, "Beyond the Trend: Exploring the Dark Side and Threats of Artificial Intelligence," offers an in-depth analysis of the complex and often overlooked negative dimensions of artificial intelligence (AI), which are frequently overshadowed by prevailing optimism. While AI is widely recognized for its potential to drive innovation and deliver substantial benefits across various sectors, a thorough examination reveals critical ethical, social, economic, and security-related challenges. The article begins by addressing current issues such as algorithmic bias embedded in datasets and decision-making processes, leading to discrimination in multiple domains. It further discusses growing concerns

regarding privacy and data security arising from massive data collection and emerging cyber threats. The article also emphasizes AI's potential to replace large segments of the workforce, contributing to skill polarization and exacerbating social inequality. Ultimately, it proposes strategies for impact mitigation and essential governance approaches, highlighting the importance of developing AI with transparency and accountability, supported by robust and independent legal frameworks. The goal is to ensure that AI serves the best interests of humanity, upholding dignity, equity, and sustainability.

Keywords: Artificial Intelligence, Algorithmic Bias, Data Privacy, Governance, Social Inequality

บทนำ

ปัจจุบัน ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้รับความยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นพลังขับเคลื่อนแห่งนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก การสำรวจระดับโลกเผยให้เห็นว่าผู้คนส่วนใหญ่มองเห็นศักยภาพของ AI ในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการวิจัยและพัฒนา มีผู้ตอบแบบสอบถามทั่วโลกถึงร้อยละ 54 ที่เชื่อว่า AI จะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ และร้อยละ 52 คาดหวังว่า AI จะส่งผลดีต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีภายในห้าปีข้างหน้า การมองโลกในแง่ดีนี้ยังชัดเจนในหมู่ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการใช้เครื่องมือ AI โดยร้อยละ 68 แสดงความตื่นตัวกับความเป็นไปได้ของเทคโนโลยี (Google Public Policy, 2024) AI ได้รับความยกย่องอย่างสูงในความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตผ่านการทำงานอัตโนมัติ การปรับปรุงการตัดสินใจผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล การยกระดับประสบการณ์ลูกค้าด้วยการปรับแต่งเฉพาะบุคคล และการส่งเสริมนวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขัน (Syracuse University School of Information Studies, 2025)

อย่างไรก็ตาม ภายใต้กระแสความมองโลกในแง่ดีที่แพร่หลายนี้ มุมมองของสาธารณชนต่อ AI ยังคงมีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน แม้ว่าการใช้งาน AI จำนวนมากจะถูกมองว่าเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตรวจจับความเสียหาย ซึ่ง 9 ใน 10 คนมองว่าเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง แต่ก็มี ความกังวลอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการใช้งานบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งหุ่นยนต์ขั้นสูง เช่น รถยนต์ไร้คนขับ (ร้อยละ 72 กังวล) และอาวุธไร้คนควบคุม (ร้อยละ 71 กังวล) ผู้คนยังคงกังวลเกี่ยวกับการพึ่งพา AI มากเกินไปจนอาจเข้ามาแทนที่การตัดสินใจของมนุษย์ โดยร้อยละ 64 กังวลเกี่ยวกับการใช้ AI ในการสรรหาบุคลากร และร้อยละ 56 กังวลในการตรวจจับความเสียหาย นอกจากนี้ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับการขาดความโปร่งใสและความรับผิดชอบ และความไม่สามารถของ AI ในการพิจารณาสถานการณ์ส่วนบุคคล ความกังวลยังขยายไปถึงการแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลกับลำโพงอัจฉริยะ (ร้อยละ 57) และโฆษณาโซเชียลมีเดียแบบกำหนดเป้าหมาย (ร้อยละ 68) การสำรวจเหล่านี้บ่งชี้ว่ามุมมองของสาธารณชนไม่ได้เป็นเพียงแค่วกหรือลบเท่านั้น แต่เป็นผลจากความสมดุลที่ซับซ้อนระหว่างประโยชน์ที่รับรู้และความกังวลที่แตกต่างกันไปตามการใช้งานเฉพาะของเทคโนโลยี (Modhvadia, 2023) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่ารายงานนี้ไม่ได้นำเสนอแนวคิดใหม่ทั้งหมด แต่เป็นการขยายและจัดระบบความกังวลของสาธารณชนที่มีอยู่แล้ว ซึ่งมักจะไม่ได้ถูกแสดงออกอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยเสริมความเกี่ยวข้องของรายงานโดยการกล่าวถึงแง่มุมที่สำคัญแต่ยังไม่ได้รับการสำรวจอย่างเพียงพอของการบูรณาการ AI เข้ากับสังคม

แม้ว่า AI จะมีประโยชน์อย่างมาก แต่การตรวจสอบอย่างละเอียดเผยให้เห็นถึงความท้าทาย ความเสี่ยง และประเด็นทางจริยธรรมที่ซับซ้อนซึ่งมักจะถูกมองข้าม บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ "ด้านมืด" ของ AI อย่างละเอียด โดยสำรวจข้อเสียในปัจจุบันและคาดการณ์ภัยคุกคามในอนาคต เพื่อให้เข้าใจถึงนัยยะทางสังคมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกเหนือจากความมองโลกในแง่ดีที่ผิวเผิน รายงานนี้จะสำรวจความท้าทายเหล่านี้ว่าเป็นระบบ เริ่มต้นด้วยประเด็นในปัจจุบัน เช่น อคติทางอัลกอริทึม ความกังวลด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล และผลกระทบต่อ

ตลาดแรงงาน จากนั้นจะเจาะลึกถึงความเสี่ยงในอนาคต รวมถึงศักยภาพในการควบคุมทางสังคมและการเฝ้าระวังภัยคุกคามจากการมีอยู่ของ AI ขั้นสูงและระบบอาวุธไร้คนควบคุม และการรวมศูนย์อำนาจที่เพิ่มขึ้นภายในอุตสาหกรรม AI สุดท้าย จะกล่าวถึงกลยุทธ์การบรรเทาผลกระทบและแนวทางการกำกับดูแลที่จำเป็นในการรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนเหล่านี้

ด้านมิติของ AI ในปัจจุบัน

1. อนาคตของอัลกอริทึมและการเลือกปฏิบัติ

อนาคตของอัลกอริทึมหมายถึงผลลัพธ์ที่ “ให้ประโยชน์หรือเสียเปรียบบุคคลหรือกลุ่มบางกลุ่มมากกว่ากลุ่มอื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร” (Kordzadeh & Ghasemaghahi, 2022) อนาคตเหล่านี้มักมีต้นกำเนิดมาจากข้อมูลที่ใช้ในการฝึกอบรมโมเดล AI ซึ่งมีอคติอยู่แล้ว หรือจากการขยายอคติทางสังคมที่มีอยู่แล้วในกระบวนการตัดสินใจ การประมวลผลข้อมูลอย่างละเอียดเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากคุณภาพของผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพของข้อมูลนำเข้า (Fazil et al., 2024) ปรากฏการณ์นี้เน้นย้ำถึงลักษณะที่เป็นระบบของอคติ และอันตรายของการเชื่อมั่นใน AI โดยปราศจากการตรวจสอบ การที่ผู้ใช้มักจะไม่อาจสังเกตเห็นอคติทางอัลกอริทึมได้แม้เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น (Rosenthal-von der Putten & Sach, 2024) แสดงให้เห็นว่าปัญหาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงขอบพรมของเทคนิคเท่านั้น แต่เป็นความท้าทายทางสังคมและเทคนิคที่ความเชื่อมั่นของมนุษย์ในระบบ AI ที่ดูเหมือนเป็นกลางสามารถส่งเสริมและขยายการเลือกปฏิบัติโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจจับและท้าทายเนื่องจากความเชื่อที่ว่าอัลกอริทึมนั้นไม่มีข้อผิดพลาด

ผลกระทบของอคติทางอัลกอริทึมปรากฏให้เห็นในกรณีศึกษาในโลกแห่งความเป็นจริงหลายกรณี ตัวอย่างที่โดดเด่นคือเครื่องมือสรรหาบุคลากร AI ของ Amazon ที่แสดงอคติต่อผู้หญิง (Dastin, 2018) ในทำนองเดียวกัน เครื่องมือคัดกรองเรซูเม่ที่ใช้ Large Language Models (LLMs) ก็พบว่ามีความโน้มที่จะเลือกผู้สมัครผิวขาวและผู้ชายมากกว่า (Brennan et al., 2025)

ในภาคบริการสาธารณะ ระบบ AI ที่มีข้อบกพร่องได้นำไปสู่การกีดกันสิทธิอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น ระบบตรวจจับการฉ้อโกงอัตโนมัติของรัฐมิชิแกนตัดสินผิดพลาดถึงร้อยละ 70 และระบบอัลกอริทึมของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ระบุว่าผู้คนนับหมื่นคนฉ้อโกงเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูบุตรโดยอิงจากสัญชาติอย่างไม่ถูกต้อง (Brennan et al., 2025) กรณีเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาอคติทางอัลกอริทึมไม่ได้เป็นเพียงเรื่องทางทฤษฎี แต่เป็นความจริงที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อชีวิตของผู้คน และเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและการประเมินใหม่พื้นฐานของความเชื่อมั่นในระบบ AI

ตารางที่ 1 แสดงกรณีศึกษาอคติทางอัลกอริทึมและผลกระทบ

กรณีศึกษา	ระบบ AI ที่เกี่ยวข้อง	อคติที่พบ	ผลกระทบ	แหล่งที่มา
เครื่องมือสรรหาบุคลากรของ Amazon	เครื่องมือสรรหาบุคลากร AI	อคติต่อผู้หญิง	การเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน	(Dastin, 2018)
Intuit AI วิดีโอสัมภาษณ์	แพลตฟอร์มวิดีโอสัมภาษณ์ AI	อคติต่อผู้พิการทางการได้ยินและผู้ที่ไม่ใช่คนผิวขาว	การเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน	(Brennan et al., 2025)
ระบบตรวจจับการฉ้อโกงของมิชิแกน	ระบบตรวจจับการฉ้อโกงอัตโนมัติ	อัตราข้อผิดพลาดสูง (ร้อยละ 70 ไม่ถูกต้อง)	การกีดกันสิทธิอย่างกว้างขวาง	(Brennan et al., 2025)
ระบบเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูบุตรของเนเธอร์แลนด์	ระบบอัลกอริทึม	อคติจากสัญชาติ	การกล่าวหาการฉ้อโกงเท็จ	(Brennan et al., 2025)

ที่มา : ตามการอ้างอิงในตาราง

จากตารางที่ 1 นี้เป็นรากฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นรูปธรรมสำหรับการอภิปรายเรื่องอคติทางอัลกอริทึม โดยการนำเสนอกรณีที่ได้รับการบันทึกทางวิชาการโดยเฉพาะ ตารางนี้ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วถึงความหลากหลายของโดเมนที่ได้รับผลกระทบจากอคติและลักษณะที่เป็นระบบของปัญหา ซึ่งตอกย้ำข้อโต้แย้งที่ว่า “ด้านมืด” ของ AI ไม่ใช่เรื่องทางทฤษฎี แต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนแล้ว

2. ความกังวลด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล

ระบบ AI มีความต้องการข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมากเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรวบรวมข้อมูลอย่างกว้างขวางนี้ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ใช้ (Okolo et al., 2024) ทำให้เกิดความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว การพึ่งพาข้อมูลนี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่สำคัญ กล่าวคือ ในขณะที่ข้อมูลช่วยเพิ่มความแม่นยำของ AI แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความเสี่ยงของการละเมิดข้อมูลด้วย วิธีการที่ซับซ้อนด้วย AI เช่น การจดจำใบหน้า การระบุตัวตนด้วยไบโอเมตริกซ์ และการวิเคราะห์เชิงคาดการณ์ ล้วนก่อให้เกิดความกลัวเกี่ยวกับการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ระบบ AI ยังนำมาซึ่งความเสี่ยงทางไซเบอร์ใหม่ ๆ รวมถึงการละเมิดข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ละเอียดอ่อนอาจตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรไซเบอร์ได้ การโจมตีแบบ Adversarial Attacks ใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ในโมเดล AI เพื่อบิดเบือนพฤติกรรมของพวกมัน นำไปสู่ผลลัพธ์หรือการตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวลอย่างยิ่งในพื้นที่สำคัญ เช่น ยานยนต์ไร้คนขับหรือการวินิจฉัยทางการแพทย์ การโจมตีแบบ Model Poisoning เกี่ยวข้องกับการบิดเบือนข้อมูลการฝึกอบรมที่ใช้ในการฝึกโมเดล AI ซึ่งอาจทำให้ความสมบูรณ์และประสิทธิภาพของ AI ลดลง และอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีอคติ การเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการหยุดชะงักของบริการ (Washington State University, n.d.) รายงาน Stanford 2025 AI Index ชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ AI ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.4 ในปีเดียว โดยมีรายงาน 233 กรณีในปี 2024 ซึ่งครอบคลุมการละเมิดความเป็นส่วนตัว เหตุการณ์ที่มีอคติ ข้อมูลบิดเบือน และความล้มเหลวของอัลกอริทึม (Stanford University, 2025)

เทคโนโลยี AI ยังสามารถถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดเพื่อวัตถุประสงค์ที่เป็นอันตราย เช่น การสร้างการโจมตีแบบฟิชซิงที่ซับซ้อน การสร้างเนื้อหา Deepfake ที่สมจริง หรือการทำให้เทคนิค Social Engineering เป็นไปโดยอัตโนมัติ (Washington State University, n.d.; DHS, 2024) เนื้อหาที่สร้างโดย AI เหล่านี้ยากขึ้นเรื่อย ๆ ที่จะแยกแยะจากเนื้อหาที่มนุษย์สร้างขึ้น ทำให้บุคคลและองค์กรมีความเสี่ยง (DHS, 2024) Deepfake สามารถปลอมแปลงผู้บริหาร บิดเบือนข้อมูลทางการเงิน หรือเปลี่ยนแปลงข้อความในการรณรงค์ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของแบรนด์ ทำให้ตลาดผันผวน และลดทอนความไว้วางใจ (Washington State University, n.d.)

ความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อบริษัท AI ในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลลดลงและการลดลงของความเชื่อมั่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับวิธีที่ AI ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล และความสงสัยที่เพิ่มขึ้นว่าองค์กรกำลังบริหารจัดการข้อมูลอย่างไรบ้างหรือไม่ แม้จะมีความตระหนักที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความเสี่ยงของ AI แต่รายงานของ Stanford ยังเผยให้เห็นถึง "ช่องว่างในการนำไปปฏิบัติ" ที่น่ากังวลในการปฏิบัติงาน AI ที่รับผิดชอบ โดยการประเมินมาตรฐานยังคงหายากในหมู่นักพัฒนาโมเดลอุตสาหกรรมรายใหญ่ (Stanford University, 2025) สิ่งนี้บ่งชี้ว่าความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและการนำ AI ไปใช้งานจริงนั้นเร็วกว่าการพัฒนาและการบังคับใช้มาตรการป้องกันความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยที่แข็งแกร่งอย่างมาก ซึ่งหมายความว่าหากไม่มีการกำกับดูแลเชิงรุกและมีประสิทธิภาพ “ด้านมืด” ของ AI ในด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยจะยังคงขยายตัวต่อไป นำไปสู่เหตุการณ์ที่บ่อยขึ้นและรุนแรงขึ้น ซึ่งจะบั่นทอนความเชื่อมั่นของสาธารณชนและอาจบ่อนทำลายการนำ AI ที่เป็นประโยชน์ไปใช้อย่างกว้างขวาง

ตารางที่ 2 แสดงความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูลในระบบ AI

ประเภทความเสี่ยง	คำอธิบาย	ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	แหล่งที่มา
การละเมิดข้อมูล	การเข้าถึงข้อมูลที่ละเอียดอ่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต (ข้อมูลส่วนบุคคล, การเงิน, การวิจัย)	ข้อมูลละเอียดอ่อนถูกบุกรุก, การโจรกรรมข้อมูลประจำตัว	(Washington State University, n.d.)
การโจมตีแบบ Adversarial Attacks	การใช้ประโยชน์จากช่องโหว่เพื่อบิดเบือนโมเดล AI (การปรับเปลี่ยนข้อมูลนำเข้าเล็กน้อย)	ผลลัพธ์/การตัดสินใจไม่ถูกต้อง, การหลอกลวงในพื้นที่สำคัญ (ยานยนต์ไร้คนขับ, การวินิจฉัยทางการแพทย์)	(Washington State University, n.d.)
การโจมตีแบบ Model Poisoning	การบิดเบือนข้อมูลการฝึกอบรมเพื่อลดความสมบูรณ์/ประสิทธิภาพของ AI	ผลลัพธ์ที่มีอคติ, การเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต, การหยุดชะงักของบริการ	(Washington State University, n.d.)
การละเมิดความเป็นส่วนตัว	การเข้าถึง/ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไม่เหมาะสม, ความเสี่ยงในการระบุตัวตนใหม่	การละเมิดความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล, การขาดความยินยอม	(Fazil et al., 2024)
การใช้งานที่เป็นอันตราย (Deepfakes/ข้อมูลบิดเบือน)	การสร้างเนื้อหาปลอมที่สมจริง (วิดีโอ, รูปภาพ, ข้อความ)	การแพร่กระจายข้อมูลบิดเบือน, การหลอกลวง, การบิดเบือนความคิดเห็นสาธารณะ, ความเสียหายต่อแบรนด์, ความผันผวนของตลาด	(Washington State University, n.d.; DHS, 2024)
การขาดความโปร่งใส	ความยากในการทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจของ AI	ขัดขวางความรับผิดชอบ, ยากต่อการตรวจจับข้อผิดพลาด/อคติ	(Modhvia, 2023); Washington State University, n.d.)
การโจมตีห่วงโซ่อุปทาน	ไลบรารีซอฟต์แวร์, เฟรมเวิร์ก, API ภายนอกถูกบุกรุก	ช่องโหว่ในระบบ AI, การเข้าถึง/ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต	(Washington State University, n.d.)
Social Engineering	การทำให้การบิดเบือนบุคคลเป็นไปโดยอัตโนมัติ/เพิ่มประสิทธิภาพ	การโจมตีแบบฟิชชิงที่ซับซ้อน, การเข้าถึงระบบ/ข้อมูลละเอียดอ่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต	(Washington State University, n.d.)

ที่มา : ตามการอ้างอิงในตาราง

ตารางที่ 2 นี้ให้ภาพรวมที่เป็นระบบและครอบคลุมของภัยคุกคามด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยที่หลากหลายที่เกิดจาก AI โดยนำเสนอรายละเอียดของเวกเตอร์การโจมตีเฉพาะและช่องโหว่ที่เป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนและความกว้างของความท้าทาย สิ่งนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่า “ด้านมืด” ของความปลอดภัยของ AI ไม่ใช่ปัญหาเดียว แต่เป็นปัญหาที่มีหลายแง่มุมที่ต้องใช้การป้องกันแบบหลายชั้น

3. ผลกระทบต่อตลาดแรงงานและการพลัดถิ่นของงาน

หนึ่งในความกังวลหลักเกี่ยวกับผลกระทบของ AI ต่อตลาดแรงงานคือศักยภาพในการพลัดถิ่นของงานในวงกว้าง เนื่องจากการทำงานอัตโนมัติ (IEDC, 2025) ประมาณการว่า AI อาจเข้ามาแทนที่งานเต็มเวลาเทียบเท่า 300 ล้านตำแหน่งทั่วโลก (IEDC, 2025; Talmage-Rostron, 2025) และ AI อาจทำให้ร้อยละ 30 ของชั่วโมงทำงานเป็นไปโดยอัตโนมัติ (IEDC, 2025) งานที่มีแนวโน้มถูกแทนที่ด้วย AI มากที่สุด ได้แก่ ตัวแทนบริการลูกค้า พนักงานต้อนรับ และนักบัญชี/ผู้ทำบัญชี เนื่องจากลักษณะงานที่ซ้ำซากและไม่ต้องการความฉลาดทางอารมณ์หรือสังคมสูง (Talmage-Rostron, 2025) ตัวอย่างเช่น ตัวแทนฝ่ายสนับสนุนลูกค้าที่ขับเคลื่อนด้วย AI สามารถจัดการคำถามได้มากกว่าร้อยละ 13.8 ต่อชั่วโมง (Syracuse University School of Information Studies, 2025)

การเพิ่มขึ้นของ AI ยังสร้างความต้องการทักษะชุดใหม่ นำไปสู่การแบ่งขั้วของทักษะในตลาดแรงงาน งานที่ต้องการทักษะทางเทคโนโลยีและการวิเคราะห์ขั้นสูงกำลังเติบโต ในขณะที่ตำแหน่งงานที่ใช้ทักษะต่ำกำลังเผชิญกับความเสี่ยงที่จะล้าสมัย ที่น่าแปลกใจคือ พนักงานที่มีการศึกษาดีและได้รับค่าตอบแทนสูง โดยเฉพาะผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ อาจได้รับผลกระทบจาก AI มากกว่าผู้ที่จบเพียงมัธยมปลาย ซึ่งท้าทายแนวคิดที่ว่า AI ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่องานในภาคอุตสาหกรรม ผลกระทบนี้ไม่ได้เป็นกลางทางเพศ โดยร้อยละ 7.8 ของอาชีพของผู้หญิงในประเทศที่มีรายได้สูงอาจถูกทำให้เป็นอัตโนมัติ เทียบกับร้อยละ 2.9 สำหรับผู้ชาย ผลกระทบของ AI อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนชนกลุ่มน้อยอย่างไม่สมส่วนด้วย (IEDC, 2025)

แม้จะมีความกังวลเกี่ยวกับการสูญเสียงานในวงกว้าง แต่การวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการนำ AI มาใช้เกี่ยวข้องกับการเติบโตของบริษัท การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และนวัตกรรมที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Babina & Fedyk, 2025) World Economic Forum คาดการณ์ว่า AI และระบบอัตโนมัติจะสร้างงานใหม่ 69 ล้านตำแหน่งทั่วโลกภายในปี 2028 (IEDC, 2025) อาชีพใหม่ ๆ เช่น Prompt Engineers, AI Modellers และ Data Trainers กำลังเกิดขึ้น (IOE-EMP, 2024) อย่างไรก็ตาม การเติบโตที่ขับเคลื่อนด้วย AI ได้นำไปสู่การที่บริษัทต่าง ๆ แสวงหาพนักงานที่มีการศึกษาและทักษะทางเทคนิคสูงขึ้น เปลี่ยนแปลงโครงสร้างลำดับขั้นภายใน และมีส่วนทำให้เกิดการรวมตัวของอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น (Babina & Fedyk, 2025) แนวคิดที่ว่า AI จะนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพสำหรับทุกคนนั้นมักจะบดบังความจริงที่ว่าประโยชน์ของ AI มักจะตกอยู่กับบริษัทและผู้ถือหุ้น ไม่ใช่กับพนักงาน ซึ่งนำไปสู่การลดคุณค่าของแรงงาน งานที่ซ้ำซากจำเจ และการเฝ้าระวังที่เพิ่มขึ้น (Brennan et al., 2025) สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สม่ำเสมอและเป็นการแสวงหาประโยชน์ของผลกระทบของ AI ต่อแรงงาน ซึ่งหมายความว่า “ด้านมืด” ของ AI ในตลาดแรงงานไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของจำนวนงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคุณภาพ ความเท่าเทียม และศักดิ์ศรีของงาน ซึ่งอาจนำไปสู่การที่แรงงานมีความไม่มั่นคงและถูกเฝ้าระวังมากขึ้น

ตารางที่ 3 แสดงผลกระทบของ AI ต่อตลาดแรงงาน

ด้าน	ผลกระทบ	รายละเอียด	แหล่งที่มา
การพลัดถิ่นของงาน	ศักยภาพในการแทนที่งานเต็มเวลา 300 ล้านตำแหน่งทั่วโลก	การทำงานอัตโนมัติของงานซ้ำซาก (บริการลูกค้า, พนักงานต้อนรับ, นักบัญชี)	(IEDC, 2025; Talmage-Rostron, 2025)
การสร้างงาน	คาดการณ์ว่าจะสร้างงานใหม่ 69 ล้านตำแหน่งภายในปี 2028	การเกิดขึ้นของบทบาทใหม่ (Prompt Engineers, AI Modellers)	(IEDC, 2025; IOE-EMP, 2024)
การแบ่งขั้วของทักษะ	ความต้องการทักษะทางเทคนิค/การวิเคราะห์ขั้นสูงเพิ่มขึ้น	งานที่ใช้ทักษะต่ำล้าสมัย	(IEDC, 2025)

ด้าน	ผลกระทบ	รายละเอียด	แหล่งที่มา
ผลกระทบที่ไม่สมส่วน	พนักงานที่มีการศึกษาได้รับผลกระทบสูงขึ้น; ศักยภาพในการทำงานอัตโนมัติของงานผู้หญิงสูงกว่า (ร้อยละ 7.8 เทียบกับร้อยละ 2.9 สำหรับผู้ชาย); อาจทำให้ความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติรุนแรงขึ้น		(IEDC, 2025)
ผลผลิตและประสิทธิภาพ	การทำงานอัตโนมัติช่วยให้มนุษย์ทำงานที่ซับซ้อนได้มากขึ้น; ผลผลิตของพนักงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 66 ด้วย Generative AI		(Syracuse University School of Information Studies, 2025; IEDC, 2025)
การสะสมผลประโยชน์	ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับบริษัทและผู้ถือหุ้น	การลดคุณค่าของแรงงาน, การเผด็จการที่เพิ่มขึ้น, งานที่ไม่มั่นคง	(Brennan et al., 2025)

ที่มา : ตามการอ้างอิงในตาราง

ตารางที่ 3 นี้ให้ภาพรวมที่ครอบคลุมและซับซ้อนของผลกระทบหลายแง่มุมของ AI ต่อตลาดแรงงาน ทำให้เข้าใจอย่างละเอียดนอกเหนือจากเรื่อง “งานที่หายไปเทียบกับงานที่เพิ่มขึ้น” โดยเน้นประเด็นสำคัญของการแบ่งตัวของทักษะความไม่เท่าเทียมกัน และการกระจายผลประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับรายงานทางวิชาการที่มุ่งวิเคราะห์ “ด้านมืด” โดยแสดงให้เห็นว่าแม้แต่ประโยชน์ที่รับรู้ เช่น ผลผลิต ก็อาจมีนัยยะเชิงลบต่อพนักงาน

การบรรเทาผลกระทบและแนวทางการกำกับดูแล

1. ความจำเป็นสำหรับ AI ที่มีความรับผิดชอบ

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอภิปรายที่แข็งแกร่ง ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการพัฒนาและการนำ AI ไปใช้งาน (Modhvardia, 2023; Fazil et al., 2024; McLean et al., 2021; Hickok, 2024; IEAI, 2025) ผู้คนต้องการเข้าใจว่าการตัดสินใจของ AI เกิดขึ้นได้อย่างไร และใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อความผิดพลาด (Modhvardia, 2023) ผู้เชี่ยวชาญเช่น Hickok (2024) เน้นย้ำถึง “AI ที่น่าเชื่อถือ” (Trustworthy AI) และ “AI ที่มีความรับผิดชอบ” (Responsible AI) โดยมุ่งเน้นที่นโยบาย จริยธรรม และธรรมาภิบาล รวมถึงอคติ ความเป็นธรรม และความสามารถในการอธิบาย (Hickok, 2024) สถาบันเพื่อจริยธรรมในปัญญาประดิษฐ์ (Institute for Ethics in Artificial Intelligence - IEAI) ได้เผยแพร่ผลงานอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับจริยธรรมของ AI รวมถึงกรอบการกำกับดูแลสำหรับอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ฝัง AI และการกำหนดหลักการทางจริยธรรมอย่างเป็นทางการภายในระบบ AI (IEAI, 2025) AI Now Institute สนับสนุนการกำกับดูแลการพัฒนาโมเดล AI อย่างอิสระ โดยโต้แย้งว่าอุตสาหกรรมไม่ควร “ประเมินผลงานของตนเอง” พวกเขาเสนอให้จัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อการกำกับดูแล กำหนดให้มีการกำกับดูแลและทดสอบโดยบุคคลที่สามที่เป็นอิสระ และสร้างมาตรการเยียวยาที่มุ่งเป้าไปที่รากฐานของอำนาจ AI นั่นคือข้อมูล (Brennan et al., 2025)

2. ความท้าทายและโอกาสในการกำกับดูแล

สาธารณชนให้การสนับสนุนอย่างมากต่อการกำกับดูแลเทคโนโลยี AI โดยร้อยละ 62 ต้องการกฎหมายและข้อบังคับ และร้อยละ 59 ต้องการขั้นตอนที่ชัดเจนสำหรับการออกฤทธิ์การตัดสินใจของ AI ต่อมนุษย์ (Modhvardia, 2023) ในขณะที่ความร่วมมือระดับโลกด้านธรรมาภิบาล AI ได้ทวีความเข้มข้นขึ้น โดยองค์กรต่าง ๆ เช่น OECD, EU และ UN ได้

ออกกรอบการทำงาน (Stanford University, 2025) แต่ก็ยังคงมี “ช่องว่างในการนำไปปฏิบัติ” ที่สำคัญระหว่างการรับรู้ ความเสี่ยงของ AI กับการดำเนินการอย่างมีความหมาย (Stanford University, 2025)

AI Now Institute ชี้ให้เห็นถึง “การโจมตีเชิงวาทกรรมที่รุนแรง” ต่อการกำกับดูแล AI โดยพรรณนาว่าเป็นการต่อต้านนวัตกรรม เป็นระบบราชการที่ไม่จำเป็น และเป็นอุปสรรคที่ไม่จำเป็น ซึ่งนำไปสู่ “ภาวะชะงักงันด้านกฎระเบียบ” ในสหภาพยุโรป และการเปลี่ยนแปลงจุดยืนของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ไปสู่การส่งเสริมอุตสาหกรรม AI ซึ่งรวมถึงการที่บริษัท เทคโนโลยีละทิ้งจุดยืน “สนับสนุนการกำกับดูแล” และถอยกลับต่อต้านบทบัญญัติด้านความปลอดภัยเล็กน้อย (Brennan et al., 2025) สถานการณ์นี้เผยให้เห็นถึงภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกด้านกฎระเบียบที่สำคัญ กล่าวคือ แม้จะมีความต้องการ การกำกับดูแลจากสาธารณะอย่างชัดเจน และความพยายามระดับโลกในการสร้างกรอบการทำงาน แต่ก็ยังมี “ช่องว่างในการนำไปปฏิบัติ” ที่สำคัญ ซึ่งเกิดจากการที่อุตสาหกรรม AI เองพยายามบ่อนทำลายการกำกับดูแลโดยอ้างว่าเป็นการต่อต้านนวัตกรรม การที่หน่วยงานที่ควรถูกกำกับดูแลกลับมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมการกำกับดูแลเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทำให้การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพต้องตามหลังหรือถูกลดทอนลงอย่างต่อเนื่อง “ด้านมืด” ในที่นี้ไม่ใช่แค่การขาด การกำกับดูแลเท่านั้น แต่เป็นการต่อต้านอย่างแข็งขัน ซึ่งขัดขวางไม่ให้สังคมสามารถแก้ไข “ด้านมืด” อื่นๆ ของ AI ได้ อย่างเพียงพอ สิ่งนี้จำเป็นต้องมีการปรับสมดุลอำนาจพื้นฐานและแนวทางการกำกับดูแลเชิงรุกและเป็นอิสระ

มีการเสนอวาระนโยบาย “Zero-Trust” สำหรับ AI ซึ่งรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่เดิมอย่างเข้มงวด การใช้ “กฎเกณฑ์ที่ชัดเจน” (bright-line rules) ที่กล้าหาญและบริหารจัดการได้ง่าย (เช่น ห้าม AI สำหรับการตรวจจบบักรวม การให้คะแนนทางสังคม การปฏิเสธการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนด้านสุขภาพ) และการกำหนดให้บริษัทต้องพิสูจน์ว่าระบบ ของตนทำงานได้ตามที่กล่าวอ้างและไม่เป็นอันตราย การกำกับดูแลควรครอบคลุมวงจรชีวิตของ AI ทั้งหมด ตั้งแต่การ รวบรวมข้อมูลไปจนถึงการใช้งาน โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน (Brennan et al., 2025)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ความมองโลกในแง่ดีที่แพร่หลายเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ แม้จะเข้าใจได้จากศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง แต่ก็มักจะ บดบังข้อเสียที่ซับซ้อนและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตั้งแต่อคติทางอัลกอริทึมที่ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมคง อยู่และการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่แพร่หลายไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงตลาดแรงงานอย่างลึกซึ้ง และภาพหลอนที่น่ากลัวของ อาวุธไร้คนควบคุมและการควบคุมทางสังคม “ด้านมืด” ของ AI ต้องการความสนใจอย่างเร่งด่วนและวิถุค การรวมศูนย์อำนาจที่ เพิ่มขึ้นภายในบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่ง ซึ่งขับเคลื่อนด้วยกระบวนทัศน์ “ใหญ่กว่าดีกว่า” ทำให้ปัญหาเหล่านี้ รุนแรงขึ้น เปลี่ยน AI ให้เป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างสังคมเพื่อผลประโยชน์ขององค์กร แทนที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน

การนำทางในภูมิทัศน์ที่ซับซ้อนนี้จำเป็นต้องมีแนวทางการกำกับดูแลเชิงรุกที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึง การก้าวข้ามมาตรการเชิงรับไปสู่การใช้กฎระเบียบที่แข็งแกร่งและบังคับใช้ได้ ซึ่งให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ความ รับผิดชอบ และการออกแบบตามหลักจริยธรรมตลอดวงจรชีวิตของ AI ทั้งหมด สิ่งนี้จำเป็นต้องส่งเสริมการกำกับดูแลที่ เป็นอิสระ ต่อต้านการถอยกลับของอุตสาหกรรมที่บ่อนทำลายผลประโยชน์สาธารณะ และเสริมสร้างพลังของภาคประชา สังคมและแรงงานเพื่อกำหนดทิศทางของ AI ที่ยุติธรรม การทำให้ AI ตอบสนองผลประโยชน์สูงสุดของมนุษยชาติ ซึ่ง ส่งเสริมศักดิ์ศรี ความเท่าเทียม และความยั่งยืน ต้องการการปรับสมดุลอำนาจพื้นฐาน เพื่อให้มั่นใจว่าความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีสอดคล้องกับค่านิยมประชาธิปไตยและความมั่งคั่งร่วมกัน แทนที่จะเร่งให้เกิดเงาของศักยภาพที่มีมิติ

เอกสารอ้างอิง

Babina, T., & Fedyk, A. (2025). *The effects of AI on firms and workers*. Retrieved June 15, 2025, from <https://www.brookings.edu/articles/the-effects-of-ai-on-firms-and-workers/>

- Brennan, K., Kak, A., & Myers, W., S. (2025). *Artificial Power: AI Now 2025 Landscape Report*. Retrieved June 15, 2025, from <https://ainowinstitute.org/publications/research/ai-now-2025-landscape-report>
- Dastin, J. (2018). *Amazon scraps secret AI recruiting tool that showed bias against women*. Retrieved June 15, 2025, from <https://www.reuters.com/article/us-amazon-com-jobs-automationinsightidUSKCN1MK08G>
- DHS. (2024). *Impact of AI on Criminal and Illicit Activities*. Retrieved June 10, 2025, from https://www.dhs.gov/sites/default/files/2024-10/24_0927_ia_aep-impact-ai-on-riminal-and-illicit-activities.pdf
- Fazil, A. W., Hakimi, M., & Shahidzay, A. K. (2024). A comprehensive review of bias in AI algorithms. *Nusantara Hasana Journal*, 3(8), 1-11. <https://doi.org/10.59003/nhj.v3i8.1052>
- Google Public Policy. (2024). *Global study shows optimism about AI's potential*. Retrieved June 19, 2025, from <https://publicpolicy.google/article/global-study-shows-optimism-about-ais-potential/>
- Hickok, M. (2024). *Alethicist.org*. Retrieved June 21, 2025, from <https://www.aiethicist.org/>
- IEAI. (2025). *Institute for Ethics in Artificial Intelligence*. Retrieved June 23, 2025, from <https://www.ieai.sot.tum.de/>
- IEDC. (2025). *AI Impact on Labor Markets*. Retrieved June 15, 2025, from https://www.iedconline.org/clientuploads/EDRP%20Logos/AI_Impact_on_Labor_Markets.pdf
- IOE-EMP. (2024). *The Impact of AI on Work and Employment*. Retrieved June 25, 2025, from <https://www.ioe-emp.org/index.php?eID=dumpFile&t=f&f=160463&token=8a7078c15874881a559cd18ae85a0b9283afd5db>
- Kordzadeh, N., & Ghasemaghaei, M. (2022). Algorithmic bias: review, synthesis, and future research directions. *European Journal of Information Systems*, 31(3), 388-409. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2021.1927212>
- McLean, S., Read, G. J. M., Thompson, J., Baber, C., Stanton, N. A., & Salmon, P. M. (2021). The risks associated with artificial general intelligence: A systematic review. *Journal of Experimental & Theoretical Artificial Intelligence*, 35(5), 649-663. <https://doi.org/10.1080/0952813X.2021.1964003>
- Modhvadia, R. (2023). *How do people feel about AI? (2023) : A nationally representative survey of public attitudes to artificial intelligence in Britain*. Retrieved June 10, 2025, from <https://www.adaloveinstitute.org/report/public-attitudes-ai/>
- Okolo, A. S., Olubummo, A., & Oruma, P. (2024). A comprehensive review of bias in AI algorithms. *Nusantara Hasana Journal*, 3(8), 1-11. <https://nusantarahasanajournal.com/index.php/nhj/article/view/1052>
- Rosenthal-von der Putten, A. M., & Sach, A. (2024). Michael is better than Mehmet: Exploring the perils of algorithmic biases and selective adherence to advice from automated decision support systems in hiring. *Frontiers in Psychology*, 15(1416504). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1416504>
- Stanford University. (2025). *The 2025 AI Index Report*. Retrieved June 15, 2025, from <https://hai.stanford.edu/ai-index/2025-ai-index-report>
- Syracuse University School of Information Studies. (2025). *Key Benefits of AI in 2025 : How AI Transforms Industries*. Retrieved June 22, 2025, from <https://ischool.syracuse.edu/benefits-of-ai/>
- Talmage-Rostron, M. (2025). *How will Artificial Intelligence will Change the World*. Retrieved June 10, 2025, from <https://www.nexford.edu/insights/how-will-ai-affect-jobs>
- Washington State University. (n.d.). *Challenges of AI*. Retrieved June 15, 2025, from <https://provost.wsu.edu/challenges-of-ai/>